Есенна XVIII-та Академия-2022: Престъпления против околната среда

Обучителното мероприятие е организирано от Асоциацията на прокурорите в България и е част от дейностите по проект „Успешно преследване на престъпленията срещу дивата природа в Европа“ SWIPE, съфинансиран от програмата ЛАЙФ на ЕС. Този проект се изпълнява на територията на 11 европейски страни и има за цел да допринесе за увеличаване на броя на успешно приключилите наказателни производства за престъпления против дивата природа. В провеждането на Академията участваха 50 прокурори от цялата страна, основно членове на АПБ.

Пред тях своите лекции изнесоха Нада Тошева – ръководител на проекта SWIPE и представител на WWF за България; д-р Вихър Георгиев – главен асистент, катедра „Европеистика“ ,СУ , Николай Терзиев – БДЗП, адв. Емилия Тончева, съветник на министъра на околната среда и водите, бивш зам. министър на околната среда и водите, полк. Елин Алексов, административен ръководител на ВоАП и член на УС на АПБ, Мирослав Овчаров, прокурор от ОП- Велико Търново и член на УС на АПБ и Красимир Стайков, прокурор от РП – Велико Търново.

Академията беше открита от Председателя на АПБ Владимир Николов. Приветствия отправиха Анелия Тончева, Нада Тошева и Светлана Бошнакова, член на ВСС.

Лекционните занятия започнаха с презентация на **Нада Тошева на тема „Престъпления срещу природата“**. Тошева насочи вниманието на участниците върху кумулативния ефект на престъпленията против дивата природата, проявен от една страна чрез изтребването на защитени видове животни, а от друга страна - нарушаване създаденото от природата биоравновесие, предпоставящо последващи негативни екологични промени. Съвременното общество губи своята емпатия към природата, като неглижира и се дистанцира от проблемите, свързани с опазване на околната среда. Лекторът критикува ниския размер на административните глоби, които като санкция не оказват своя правовъзспиращ ефект. Посочи, че Конвенцията за международна търговия на дивата флора и фауна изчерпва своя ефект, поради което предстои приемане на нов международен регламент в тази област. Тошева представи на вниманието на прокурорите няколко емблемантични случая на престъпления, свързани с изтребване на животни. В днешни дни, например, най- застрашени от изчезване в България са прилепите, кафявата мечка, дивата коза вълка и есетрата. Тя призова към повишаване на чувствителността към проблемите за опазване на околната среда.

Чрез ZOOM в мероприятието се включи и **д-р Вихър Георгиев**, който запозна прокурорите с доклада „**Закононарушения срещу дивата природа**“, с чието съдържание може да се запознаете тук. Според д-р Георгиев успешното противодействие на престъпленията против околната среда и водите е възпрепятствано от няколко фактора - липсата на критерии отграничаващи административното деяние от престъплението (тук той насочи към доклада на доц. д-р Ива Пушкарова, изготвен по Екопроекта на АПБ), липсата на структурно сътрудничество между държавните контролни органи при установяването и санкционирането на този вид деяния, липсата на взаимодействие между контролните органи и ПРБ и между контролните органи и МВР, които силно затруднява адекватното и ефикасно разследване на този вид деяния. Д-р Георгиев подчерта приноса на АПБ в повишаването на компетентността на прокурорите пи разследване на престъпления против околната среда, изразен в организиране на семинарни обучения и издаване на помагало, посветено на борбата с този вид престъпления.

Занятията продължиха с практически задачи, по повод на което присъстващите бяха разделени на групи за обсъждане и представяне на отговори по поставени актуални въпроси.

В рамките на следобедната сесия Академията продължи с обсъждане на добри практики за разкриване и разследване на престъпления срещу дивата природа. **Красимир Стайков** представи на вниманието на присъстващите казус, по който има образувано наказателно производство по чл. 237 от НК, наблюдавано от него. **Мирослав Овчаров** представи друг казус – улов на риба чрез взривни вещества (чл. 238 НК). В хода на представяне на казусите бяха очертани необходимите процесуално-следствени действия, които следва да бъдат проведени при разследването на този тип престъпления и техните специфики, практическите затруднения, които възникват при разследването, което предизвика оживена дискусия сред участниците в обучението.

Адв. Емилия Тончева представи на вниманието на присъстващите набелязаните мерки от страна на държавата за подобряване на дейността по разкриване и разследване на престъпления против дивата природи и преодоляване на латентността на този вид престъпност. Една от тези стратегически мерки е създаването на самостоятелен, специализиран оперативно-издирвателен сектор „Престъпления против околната среда, дивата природа и животните“, пряко подчинен на директора на ГД „Национална полиция“ , който ще осъществява оперативно- издирвателната дейности, както и функцията по противодействие на престъпленията по чл. 235-239 НК, чл. 278в НК – 278д НК, чл. 325а НК– 325в НК, чл. 349 НК, чл. 352-354 НК. За постигане на по-добра координация между административните органи ще бъде сключено споразумение между МВР, МОСВ и МЗМ. Друга стратегическа мярка за овладяване и предотвратяване на престъпленията против дивата природа е разработване на „механизъм за превенция, контрол и административно-наказателна дейности/или разследване на нарушения и/или престъпления против околната

среда и водите“. Обсъжда се и създаване на междуведомствен координационен съвет, чиято задача е да оказва навременна и ефективна подкрепа на структурите, ангажирани с опазване на природата и с противодействия на престъпленията, свързани с опазване на околната среда. Адв. Тончева подробно представи на присъстващите структурата и задачите на съвета.

Адв. Тончева представи и нормативната база, регламентираща борбата с незаконната търговия и предложените промени в НК по съставите, свързани с престъпления против дивата природа, за да бъде създаден адекватен механизъм за намаляване на престъпната дейност.

За планирането и провеждането на първоначалните и неотложни следствени действия, с оглед специфичните средства за извършване на престъплението, говори **полк**. **Елин Алексов**. Лекторът насочи вниманието на прокурорите към необходимостта да се извърши подробен анализ на първоначалната информация, като се изиска максимална такава, включително и за обстоятелства, които първоначално изглеждат неотносими към предмета на разследването; правилно определяне на обхвата на местопроизшествието, като се разшири същият, предвид възможността на по- отдалечено място да бъдат открити следи или предмети, свързани с престъплението. Той призова към висока критичност от страна на прокурорите към този вид деяния, както и активно да се работи за повишаване на информираността на обществото за високата степен на обществена опасност на този вид деяния.

Семинарният ден продължи с лекция на открит терен в м. „Ючбунар“ з-ще Кюстендил. Екипът за борба с отровите в дивата природа, състоящ се от **Николай Терзиев** /БДЗП/ и специално обученото куче Барс демонстрираха как кучето открива отрови и отровни примамки по миризма на отрова или животно. Барс е обучено куче от работната линия на немските овчарки и бързо спечели сърцата на присъстващите. С тази демонстрация приключи семинарният ден.

Разходката на открито продължи с посещение в парка на секвоите. Водени от **Ивайло Илиев**, който подробно разказаза произхода и спецификите на дърветата, прокурорите се насладиха на красотата и величието на този растителен вид, включително на трите най-големи и най-стари секвои в България.

Запознаването със забележителностите на гр. Кюстендил продължи с посещение на крепостта „Хисарлъка“ – архитектурно-исторически национален паметник на културата. Красивият панорамен изглед на град Кюстендил под лъчите на залязващото слънце не успя да отвлече слушателите от интересния и увлекателен разказ на Ивайло Илиев за историята и значението на късно античната и средновековна крепост, съществувала през Първата и Втората Българска държава.

На следващия ден културната програма продължи с посещение на една от най-старите черкви в България – „Св. Георги Победоносец“, със запазени средновековни стенописи. Църквата е архитектурно-строителен и художествен паметник на културата с национално значение. Разходката продължи с посещение в художествената галерия „Владимир Димитров – Майстора“ в града, в която са изложени както творби на прочутия художник, така и платна на съвременни художници от региона. Културната програма приключи с разглеждане на експозицията „Националноосвободителните борби на населението от Кюстендилския край“, изложена в къща – музей „Дядо Ильо Войвода“. Ильо Войвода е един от най-бележитите български хайдути и революционери, оставил траен отпечатък в националната ни история.

По пътя към експозицията групата премина покрай „Дервиш баня“, Римските терми, Пирговата кула.

В алеята с позлатените от есента дървета Гинко Билоба присъстващите спряха, за да изслушат завладяващият разказ на г-жа Величка Смилянова за историята на съществувалата в центъра на гр. Кюстендил ботаническа градина. Фиданките на дърветата Гинко Билоба били донесени и засадени от Людмил Янков – участник в първата българска експедиция за покоряването на Еверест и близък приятел с Христо Проданов, останал завинаги на най-високия връх на планетата. Тези дървета ще напомнят винаги за непоклатимостта на волята, дълбочината на вярата, силата на човешкия дух, самоотверженото прекрачване на границата на човешките възможности, които Людмил Янков е проявил в усилията си да спаси своя другар.

Групата се наслади и на архитектурата на сградата на Община Кюстендил, която е била първата съдебна палата в България.

Успешното съчетание на теория, практика и културна програма остави траен спомен в съзнанието на всички участници.

16 Октомври 2022